Raadsvoorstel

Portefeuillehouder:	Wethouder B. ten Have
Datum B&W vergadering	22 april 2025
Documentkenmerk:	D/2025/154823 behorende bij zaak: Z/2025/043788

Aan de raad,

Onderwerp:

Begroting GGD Zaanstreek-Waterland 2026 en bezuinigingsopties

Voorgesteld raadsbesluit/c.q. beslispunten

1. De Begroting 2026 van de GGD Zaanstreek-Waterland en het geactualiseerde dienstenoverzicht vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de voorgestelde bezuinigingsopties en in te stemmen met Scenario 2;
3. in te stemmen met bijgevoegde zienswijzebrief op de Begroting GGD Zaanstreek-Waterland 2026, het dienstenoverzicht en de bezuinigingsopties.

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid

Gemeenschappelijke regeling GGD Zaanstreek-Waterland.

Inleiding

Aanleiding

Het Dagelijks Bestuur van de GGD Zaanstreek-Waterland biedt de Begroting 2026 voor zienswijze aan, tezamen met het geactualiseerde dienstenoverzicht en de bezuinigingsopties.

Kader

De zeven gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland en de GGD Zaanstreek- Waterland (GGD ZW) zetten zich samen in voor de gezondheid van hun inwoners. Dat doen zij onder andere via de uitvoering van de Wet publieke gezondheid. In 2024 is hierbij een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling (GR) vastgesteld. De GGD voert veel taken uit in opdracht van de gemeenten. Deze staan beschreven in het geactualiseerde dienstenoverzicht.

Doelstelling/beoogd resultaat

Investeren in publieke gezondheidszorg zorgt voor minder gebruik van dure zorg en draagt bij aan een betere kwaliteit van leven.

Argumenten en afweging

Begroting 2026

De Begroting 2026 is opgesteld op basis van de Kadernota 2026 en het bijgevoegde dienstenoverzicht. De begroting geeft per programma inzicht in de taken en kosten van de GGD. Net als in de Kadernota 2026 wordt in de Begroting 2026 aan de hand van een programma-indeling inzicht gegeven in alle activiteiten van de GGDZW. Aan de 4 pijlers van het Ministerie van VWS (Monitoren, signaleren, adviseren; Gezondheidsbescherming; Crisisbeheersing; Toezicht) zijn, Jeugdgezondheidszorg, Meld en Adviespunt Bijzondere Zorg (MABZ), Veilig Thuis en Contracttaken toegevoegd. De afspraken met de gemeenten over de contracttaken 2026 moeten veelal nog plaatsvinden, voor deze begroting is zodoende uitgegaan van de stand van de afspraken ten tijde van de Kadernota. Financieel is de Begroting 2026 opgesteld in overeenstemming met de Kadernota 2026.

Dienstenoverzicht

Bij de begroting hoort ook een vernieuwd dienstenoverzicht. De eerste versie daarvan is in 2024 vastgesteld door de gemeenteraden. In het overzicht staat welke diensten de GGD uitvoert voor de gemeenten en hun inwoners. Deze diensten zijn verdeeld over acht programma's. De vier programma's van VWS zijn aangevuld met Jeugdgezondheidszorg, MABZ, Veilig Thuis en Plustaken. In de bijlage van deze begroting staat het dienstenoverzicht. De raden stellen dit overzicht vast tegelijk met de Begroting 2026.

De begroting is besproken in werkgroepen en vastgesteld door het Dagelijks en Algemeen Bestuur om door te geleiden naar de raden. Vervolgens wordt deze ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden, samen met het dienstenoverzicht en de bezuinigingsvoorstellen. De begroting moet uiterlijk 15 september 2025 bij de provincie worden ingediend.

Bezuinigingsopties

In juli 2024 hebben de gemeenten aan alle GR'en gevraagd om voorstellen te doen voor een bezuiniging van 5%. Vervolgens is een intensief traject doorlopen waarbij aan alle inhoudelijk werkgroepen is gevraagd voorstellen te formuleren om gezamenlijk tot de gevraagde 5% te komen. De keuzes zijn besproken met accounthouders, werkgroepen en het Dagelijks Bestuur. De gevolgen van elke bezuinigingsmaatregel worden per onderdeel inzichtelijk gemaakt, zodat gemeenteraden weloverwogen beslissingen kunnen nemen. Om tot 5% te komen zijn ook opties benoemd waarvan de GGD en de gemeenten menen dat daarop bezuinigen onverantwoord is. Om deze reden legt het AB de raden drie scenario's voor. Het Algemeen Bestuur stelt voor om Scenario 2, met enkele aanpassingen, te volgen. Dit levert een besparing op van 1,5%.

Scenario's:

Drie mogelijke scenario's zijn opgesteld, elk met een andere aanpak en impact op zowel de organisatie als de bewoners.

Scenario 1: geen bezuiniging op taken, wel op bedrijfsvoering

In dit scenario worden de bezuinigingen gericht op het voorkomen van een verhoogde bijdrage van de gemeenten voor de bedrijfsvoering van de GGD. De kosten van de GGD voor ICT-infrastructuur, cybersecurity en archiefbeheer zullen in 2026 stijgen met €710.000 per jaar. Daarnaast wordt verwacht dat de aanbesteding en implementatie van het Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg (JGZ) extra kosten met zich meebrengen. Zonder bezuinigingen zou de bijdrage van de gemeenten stijgen met €111.000 in 2026 en €257.000 vanaf 2027. Om deze kosten te dekken, stelt scenario 1 voor om de bedrijfsvoering te bezuinigen, zodat de gemeentelijke bijdrage gelijk blijft en geen extra belasting op de gemeentebegroting komt.

Scenario 2: groene opties met beperkte Impact

Dit scenario richt zich op het implementeren van bezuinigingen met relatief weinig directe gevolgen voor de bewoners. De "groene" opties zijn bezuinigingen die geen grote impact hebben op de publieke gezondheid of de dienstverlening aan inwoners. In dit scenario wordt een besparing van €490.000 gerealiseerd. Ondanks dat dit scenario niet het gevraagde 5% bezuinigingsdoel haalt, wordt het als een haalbare en verantwoorde optie beschouwd, aangezien het de meest beperkte gevolgen heeft voor de dienstverlening aan de inwoners.

Scenario 3: alle opties, met grote impact

Het derde scenario omvat de volledige uitvoering van de gevraagde 5% bezuiniging, maar de bezuinigingsopties die hierin worden voorgesteld, zouden zeker gevolgen hebben voor de publieke gezondheid. De werkgroepen van de GGD hebben gezamenlijk geconcludeerd dat deze bezuinigingen niet verantwoord zijn, gezien de grote impact die ze zouden hebben op kwetsbare groepen in de samenleving. Hoewel dit scenario het beoogde financiële doel zou halen, wordt het als te risicovol en schadelijk voor de volksgezondheid beschouwd.

Risico's

Vanuit het perspectief van de gemeenten zelf is een bezuiniging van 5% het meest wenselijk, gezien de financiële uitdagingen waar alle gemeenten vanaf 2026 voor staan.

Na evaluatie van de drie scenario's en de impact op zowel de organisatie als de inwoners, adviseert het AB de gemeenten om toch te kiezen voor Scenario 2, dat de groene bezuinigingsopties omvat. Dit scenario zorgt voor een besparing van 1,2% op de begroting en wordt gezien als een realistische keuze, die niet leidt tot onomkeerbare schade aan de publieke gezondheid. Met Scenario 2 wordt een besparing van 5% binnen zeven jaar mogelijk, zonder dat de kwaliteit van de dienstverlening en de gezondheid van de inwoners in gevaar komt. Het uiteindelijke doel is om de bezuinigingen gefaseerd door te voeren, met oog voor de lange-termijn effecten op zowel de GGD als de regio.

Financiële aspecten

De Begroting 2026 wijkt weinig af van de Kadernota 2026. Er is zelfs sprake van een lichte daling van €388.560 totaal. Dit komt vooral doordat de verwachte cao-kosten lager uitvallen dan eerder gedacht. In de begroting is ook €710.000 extra opgenomen voor drie belangrijke projecten op het gebied van documentenbeheer, ICT en cybersecurity. Deze zijn noodzakelijk om risico's te beperken. De dekking hiervoor is gevonden via besparingen door samenwerking met andere GGD'en en de Veiligheidsregio (VRZW). Hoewel loonkosten zijn gestegen, is de totale begroting met 1,3% gedaald. Dit komt onder andere door het wegvallen van tijdelijke impulsgelden en door doelmatigheidswinst uit samenwerking.

Uitwerking Landsmeer:

De bijdrage zoals opgenomen in de Begroting 2026 valt lager uit ten opzichte van de bijdrage zoals opgenomen in de Kadernota 2026. In de Begroting 2026 die nu voorligt wordt na verwerking van de cao en indexering een bedrag van €812.801,- opgevoerd. Dit bedrag is nagenoeg gelijk aan het gereserveerde bedrag voor de begroting van de GGD Zaanstreek-Waterland in 2025.

Duurzaamheid

Het voorstel kent geen duurzaamheidsaspecten.

Uitkomsten advies en inspraak:

nvt

Communicatie

Het college draagt zorg voor verzending van de zienswijze van de raad aan het Dagelijks Bestuur van de GGD.

Bijlagen

B1. Aanbiedingsbrief Begroting 2026 GGD Zaanstreek-Waterland voor zienswijze
B2. Begroting 2026 GGD Zaanstreek-Waterland
B3. Memo Bezuinigingsopties
B4. Brief zienswijze op de Begroting 2026 GGD Zaanstreek-Waterland, het dienstenoverzicht en de bezuinigingsopties

U wordt uitgenodigd tot besluitvorming over te gaan.

namens het college van burgemeester en wethouders van Landsmeer,

L.A. (Léon) de Lange	P.G. (Peter) Küppers
Burgemeester	Gemeentesecretaris

Raadsbesluit

Portefeuillehouder:	Wethouder B. ten Have
Datum raadsvergadering	<wordt ingevuld door bestuurssecretariaat/griffie>
Documentkenmerk:	D/2025/154823 behorende bij zaak: Z/2025/043788

De raad van de gemeente Landsmeer

Gelezen het raadsvoorstel van het college, voorstelnummer: D/2025/154823 behorende bij zaak: Z/2025/043788

Gehoord de behandeling in de commissievergadering.

Raadsbesluit

1. De Begroting 2026 van de GGD Zaanstreek-Waterland en het geactualiseerde dienstenoverzicht vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de voorgestelde bezuinigingsopties en in te stemmen met Scenario 2;
3. in te stemmen met bijgevoegde zienswijzebrief op de Begroting GGD Zaanstreek-Waterland 2026, het dienstenoverzicht en de bezuinigingsopties. .

De raad van de gemeente Landsmeer,

C.L. (Caroline) Hageman,
griffier

L.A. (Léon) de Lange
voorzitter